

Комуникация в международни институции и корпорации
Communication in International Institutions and Corporations

**Комуникация, идентичност, онтологична сигурност
и върховенство на закона след изборите
за Европейски парламент**

DOI 10.55206/HEBZ9599

Бранимир Станимиров

Софийски университет „Св. Климент Охридски“

Имейл: br.stanimirov@phls.uni-sofia.bg

Абстракт: През последните две десетилетия Европейският съюз (ЕС) беше изправен пред множество кризи с различен мащаб и интензивност. Ключов елемент от тези предизвикателства са сериозните проблеми, засягащи върховенството на правото в различни държави членки, които насочват вниманието към усилията за насърчаване на върховенството на правото в Съюза, целящи съхраняването му като правова общност и важен глобален актьор по отношение на тази политика. Чрез анализ на документи и стъпвайки на проведени от автора емпирични изследвания, тази статия има за цел да анализира колко ефективно ЕС се справя с проблемите си по отношение на политиката на върховенството на правото с оглед на съществуващите слабости на правните механизми, предвидени в чл. 2 и чл. 7 на Договор за Европейския съюз (ДЕС). Защитена е тезата, че нееднозначните постижения на ЕС по отношение на защитата на демокрацията и върховенството на правото създават предизвикателства не само за функционирането му като правова общност, но и за неговата онтологична сигурност и идентичност като наративно конструиран актьор. Основаната хипотеза е, че инструментите на ЕС в областта на върховенството на правото продължават да са само частично ефективни, като това има сериозни последици за комуникирането и само-разказването на организацията като правова общност. По този начин, с основна цел да се направи анализ на главните начини за справяне с тези проблеми, в статията се предоставят препоръки за възможни политики на ЕС след европейските избори през 2024 г. Изследването е осъществено чрез използването на качествена методологична рамка, и по-точно на „интерпретативно проследяване на процеса“, което позволява качествено изследване на основния проблем, в комбинация с проследяване на причинно-следствената последователност на анализирания процес.

Ключови думи: Европейски съюз, правова държава, ерозия на демокрацията, онтологична сигурност, идентичност.

Communication, Identity, Ontological Security and the Rule of Law after the European Parliament Elections

Branimir Stanimirov

Sofia University “St. Kliment Ohridski”

E-mail: br.stanimirov@phls.uni-sofia.bg

Abstract: Over the past two decades, the European Union (EU) has faced a multitude of crises of varying scale and intensity. A key element of these challenges are the serious problems affecting the rule of law in various member states, which direct the public attention to the efforts to promote the rule of law in the Union and aiming to preserve it as a legal community and an important global rule of law actor. Through document analysis and based on empirical research, this article aims to analyse how effectively the EU deals with its problems regarding the rule of law policy in view of the existing weaknesses of the legal mechanisms provided for in Art. 2 and Art. 7 of the Treaty on European Union (TEU). It is argued that the ambiguous achievements of the Union in terms of the protection of democracy and the rule of law create challenges not only for the functioning of the EU as a legal community, but also for its ontological security and identity as a narratively constructed actor. The underlying hypothesis is that EU instruments in the area of the rule of law continue to be only partially effective, and this has serious consequences for the organisation’s self-communication and self-narrative as a legal community. Thus, with the aim of analysing the principal ways to deal with these problems, the article provides recommendations for possible EU policies after the European elections in 2024. The research is carried out by using a qualitative methodological framework, and more precisely of “interpretive process tracing”, which allows for a qualitative study of the underlying problem, combined with the tracing of the causal sequence of the analysed process.

Keywords: European Union, rule of law, erosion of democracy, ontological security, identity.

ЕС като актьор в областта на върховенството на правото

През последните две десетилетия Европейският съюз (ЕС) беше изправен пред множество различни по мащаб кризи, засягащи самите устои на политическото обединение. Върховенството на правото представлява важна част от проблемните области, пред които ЕС е изправен, и които създават опасности за запазването му като политическа система, основана на норми и правила (Scherpele 2016). [1] Случаи на отстъпление от демокрацията и продължаващи атаки срещу съществуващите механизми за демократична отчетност в Централна и Източна Европа (ЦИЕ) генерираха

проблеми за Съюза и важни въпроси относно инструментите, с които той разполага за справяне с недемократични практики.

В същото време идентичността на ЕС като международен актьор продължава да съдържа редица двузначни елементи по отношение на политиките на организацията в областта на върховенството на правото. Сериозни проблеми, засягащи политиката на Съюза в тази област, продължават да оказват влияние и да създават проблеми по отношение на единната природа на правовия му ред, на изпълнението на съдебните решения и взаимното доверие между правните системи на държавите членки (Stanimirov 2023, 2023a). [2] Освен това, тази ситуация създаде проблеми по отношение на представата на самия ЕС за себе си и редица сериозни критики бяха отправени относно неспособността на Съюза да се справи с атаките срещу върховенството на правото в някои страни – членки от ЦИЕ, нарушаването на човешките права и използването на двойни стандарти. Това от своя страна генерира предизвикателства пред онтологичната сигурност на ЕС и комуникирането на неговата политическа природа и конструкция като международен актьор с демократична идентичност.

В статията се изследват тези проблеми, като те се разглеждат последователно и се проследяват основните техни елементи. Най-напред се анализира ролята на ЕС като актьор в областта на върховенството на правото и изследва развитието на правната рамка на ЕС в тази област, т.е. разглежда се вътрешното и външното измерение по отношение на политиките за върховенство на правото. Второ, изследват се продължаващите проблеми, които засягат действията на Съюза и неговите (полу-) ефективни инструменти за разрешаване на съществуващите проблеми. Трето, в статията се анализират последиците за ЕС от проблемите в областта на върховенството на правото върху неговата онтологична сигурност, концептуализирана от редица автори, работещи в наративната традиция, и върху самовъзприятието на ЕС като демократична общност.

Теория за отстъплението от принципите на правовата държава, раздвоените политики и онтологичната сигурност в ЕС

Многобройните анализи на демократичното отстъпление през последните години разглеждат различни аспекти на явлениято и го обясняват като „нелиберална революция“ (Zielonka и Rupnik 2020) [3]; (Krastev 2020) [4], „автократичен легализъм“ (Scheppele 2018) [5], „демократично отстъпление“ (Cianetti et al. 2018) [6] и други теоретични понятия, целящи да анализират феномена на демократична ерозия, наблюдаван в последните десетилетия в източното измерение на ЕС. Всички тези теоретични усилия позволяват по-фина концептуализация на атаките срещу демокрацията в ЦИЕ и допринасят за по-нюансирано разбиране на протичащите процеси.

Въпреки това бяха направени малко опити за по-ясно обяснение на връзките и отношенията между слабостите в механизмите на ЕС относно върховенство на правото, произтичащите от тези двузначни политики и правоприлагане в организацията, и проблемите, които те генерират за идентичността и себе-образа на ЕС като специфичен вид актьор и „сила“ в международните отношения. Запълвайки тази празнина, тази теоретична рамка приема, че достиженията на правото на ЕС в областта на върховенството на правото генерират известни проблеми, които надхвърлят тази политика и имат по-широки последици за глобалната роля на Съюза. По-конкретно, тази секция теоретизира превръщането им в предизвикателства пред демократичната идентичност на ЕС и авто-разказа му, като всеки един от тези аспекти на основния проблем са изследвани последователно в тази секция.

Най-напред трябва да се подчертае, че проблемите на ЕС през последното десетилетие по отношение на правовата държава са многобройни и засягат различни аспекти на конституционното устройство в няколко държави – членки в ЦИЕ (Zielonka и Rupnik 2020) [7]; (Krastev 2020) [8]; (Pech 2021) [9]; (Stanimirov 2023). [10] Тези въпроси варират значително и се отнасят до съдебната независимост, безпристрастност, отчетност и други свързани действия, които довеждат до осезаемо влошаване на качеството на правосъдието. Подобни действия са умишлена стратегия на полулиберални елити, които целят да отслабят демокрацията, да натрупат богатство и да си гарантират влияние върху различни властови структури. Това е придружено и от различни слабости на инструментите на ЕС за справяне с отстъплението от върховенството на правото и необходимостта от нови инструменти, с които да се адресират проблемите в тази област.

Въпреки значителните нововъведения през последното десетилетие обаче, политиките на ЕС за върховенство на правото, като новия механизъм, приложен към всички държави членки, само частично решават проблемите в областта (Pech and Scheppele 2017). [11] Това означава, че остават различни дефицити и ЕС продължава да бъде обвинявана в непоследователност в действията си и относно използване на двойни стандарти в своите политики (Isa et al. 2018) [12]; (Stanimirov 2023a). [13] Тази ситуация води до раздвоен режим в ЕС по отношение на неговите политики за правата на човека и върховенството на правото (Alston and Weiler 1998) [14]; (Williams 2004) [15]; (Stanimirov 2023a) [16]). Съюзът дава приоритет на икономически, геополитически, стратегически и други материални проблеми, които често надделяват над съображения, засягащи демокрацията и правовата държава (Isa et al. 2018). [17] Въпреки че разполага с богат инструментариум за справяне с тези проблеми, тя действа по противоречив начин и често отдава по-голямо значение на различни политически съображения, когато става въпрос за справяне с атаките срещу върховенството на правото. Както Даниел Келемен (2021) [18] отбелязва, когато приближат

европейски избори, гласовете на страните от ЦИЕ са необходими за формирането на нова администрация, което води до компромиси по отношение на националните правосъдни проблеми. Това създава некохерентност в правов ред на ЕС и предизвикателства относно взаимното доверие между страните членки. Това води и до продължаващи дефицити във функционирането на пространството на свободата, сигурността и правосъдието.

Тази ситуация поражда проблеми за онтологичната сигурност и колективната идентичност на ЕС. През последното десетилетие бяха проведени различни изследвания в тази област, свързани с онтологичната сигурност на корпоративни и колективни политически актьори (Mitzen 2006) [19]; (Kinnvall, Manners, & Mitzen 2020). [20] Тези теории изследват и ЕС и разглеждат наративната му конструкция и комуникирането на само-възприятието му като колективен актьор със специфична *sui generis* политическа идентичност. Според тях Съюзът има редица характеристики, които позволяват конституирането на идентичност въз основа на историите, разказани за съответната организация.

Такава концептуализация на ЕС е свързана и с анализи, обвързани с т.нар. „наративен обрат“ в социалните науки. Както Мария Стойчева (2020) [21] отбелязва, подобен анализ е свързан с изследването на съществуващи линии на разделение в идентичността на ЕС, които се оказват „критични въпроси във формирането на европейската идентичност“ и позволяват да се създаде понятието „наративна идентичност“. Подобен анализ на политиките на ЕС е от ключово значение за неговата концептуализация, тъй като показва, че ЕС използва реторично дадени наративи, за да консолидира своята онтологична сигурност като международен актьор по начин, подобен на различни национални преживявания, което може да генерира оспорване на онтологичната сигурност на други актьори (Della Sala 2020). [22] Това означава, че ЕС дава ключово място на различни наративи за формирането на собствената си идентичност, която може да предизвика други контра-наративи, т.е. да произведе комуникационни конфликти. С други думи, това предоставя на Съюза способността да конституира чрез наративи своята политика за демокрация, върховенство на правото и човешки права.

Проблемите в областта на върховенството на правото са в пряка връзка с цялостната история, която ЕС разказва за себе си и съответната (не)сигурност на Аз-а му, която това поражда. Очертаните по-горе дефицити неизбежно създават значителни проблеми за самовъзприемането и саморазбирането на СЕ (съдебна експертиза) като правова общност. Това създава предизвикателства за собствения разказ на ЕС за неговата природа и политики, което води до състояние на политическа екзистенциална тревожност. Съответно отстъплението от върховенството на правото се превръща не само в централен практически проблем за нормалното функциониране на

СЕ, но и в пречка за не-нарушеното съществуване на неговия политически Аз.

Методологична рамка: интерпретативно проследяване на процеса

Методологическият подход на изследването е в традицията на качествените проучвания (Given 2008) [23]; (Bryman 2012) [24]; (Denzin & Lincoln 2018) [25] и използва методи, които позволяват изследването на основните причини и разбирания в изследвания процес. Той е насочен към задълбочено изследване на цели, мотивации, вярвания, значения, и комуникационни похвати в анализирания политически процес. Това позволява задълбочена качествена оценка на неговата природа, като същевременно се изследва причинно-следствената верига на събитията, развиващи се в хода на неговото развитие.

За да се постигне толкова подробно изследване на процеса, тази работа използва „интерпретативно проследяване на процеса“ (Norman 2015) [26], което прави възможно задълбоченото разглеждане на съответните феномени. Този подход също е съчетан с анализ на основните документи (стратегии, съобщения и т.н.), изготвени от институциите на ЕС по отношение на върховенството на правото и неговата идентичност като режим, за който този принцип е основополагащ. Този подход позволява да се проследи как ЕС концептуализира своите цели и принципи по отношение на зачитането на правовата държава и разказването на развитието в тази област в някои страни от ЦИЕ.

По този начин анализът обединява основните аспекти на цялостния проблем и обяснява връзката им. По-конкретно, различните източници, предоставящи информация относно изследвания проблем, се съпоставят, за да се открият различните аспекти на разглежданите проблеми и по-дълбоките причини, вградени в логическата структура на процеса. Като цяло, подобен методологически подход дава възможност за качествена оценка на основния изследван проблем, без да се пренебрегва причинно-следствената последователност на процеса (срв. Norman 2015). [27]

Анализ на емпиричните данни относно политиките на ЕС за върховенство на правото

Върховенството на правото е основна ценност на ЕС, посочена като такава в чл. 2 на ДЕС и представлява един от крайъгълните камъни, върху които е изграден Съюзът (European Commission 2014). [28] Важността му се потвърждава многократно от високопоставени представители на Съюза и се потвърждава от присъствието му в множество стратегически документи, изготвени от нейните институции. От съществено значение е да се посочи, че върховенството на правото се разглежда като един от „фун-

даменталните елементи на европейската идентичност“ в декларацията за идентичността на ЕС от 1973 г. (Declaration on European Identity 1973) [29], което разкрива нарастващото значение на този принцип за само-разказването му и неговата онтологична сигурност. Освен това в комуникационен и реторичен план, както институциите на ЕС, така и негови представители използват непрекъснато език и речник, който недвусмислено ситуира Съюза като дълбоко ценностно обвързан с този основополагащ за демократичните общности принцип.

Независимо от това, върховенството на правото не е сред съществените проблеми, пред които е изправен ЕС в ранния период на европейското изграждане, тъй като се предполага, че първоначалните общности са били съставени от държави, които *вече са били* основани на този принцип. Зачитането му е очевидно за държавите основателки и е имплицитно заложено в тяхната институционална архитектура в периода след Втората световна война. То започва да става по-забележим повод за безпокойство едва през 80-те години на миналия век с второто и третото разширяване, като този процес достигна своя връх едва с безпрецедентната задача за интегриране на повечето страни от ЦИЕ и факта, че ЕС трябва да разработи нови инструменти за катализиране на консолидацията на демокрацията.

В това отношение е необходимо също така да се спомене „Механизъмът за сътрудничество и проверка“ като ключова част от политиката на ЕС относно правовата държава. Въведен първоначално с идеята да помогне на България и Румъния да завършат някои неизпълнени реформи, относителният неуспех на този инструмент, който е добре изследван в специализираната литература (вж. например Dimitrov, Haralampiev, Stoychev, & Toneva-Metodieva 2014) [30], показва необходимостта от реформи за решение на проблемите в областта. Неговото развитие и безславен финал (пак там) демонстрира, че върховенството на правото не може повече да се предполага и че се изискват целенасочени усилия за неговото запазване. Инструментът посочи качествено различната ситуация в някои страни от ЦИЕ по отношение на институционалната и обществена съпротива срещу реформи, които могат да променят радикално съществуващата институционална среда.

В допълнение към този механизъм, и след поредица от проблемни развития относно спазването на принципа на правовата държава в ЦИЕ, от 2010 г. нататък ЕС увеличи значително усилията си в областта и засили политиките си, насочени към изграждане на по-стабилен инструментариум за справяне с появилите се предизвикателства. В тази връзка редица инструменти, които имаха за цел да разрешат тази проблемна ситуация, бяха разработени. Важни такива инициативи бяха „Индексът на правосъдието на ЕК“, „Диалогът на Съвета относно върховенството на правото“ и безпрецедентното използване на чл. 7 от ДЕС. Въпреки че всяка от тези иници-

ативи представлява промяна в политиката на ЕС към държави членки, които не спазват върховенството на правото и чиито правителства организират последователни атаки срещу основополагащите ценности (Pech 2021) [31], тези инструменти постигнаха само частичен успех.

Тази ситуация доведе до допълнително усъвършенстване на инструментите на ЕК за справяне с дефицита на върховенството на правото. През 2014 г. институцията публикува ново съобщение за съществуващите проблеми и посочи, че съществуващите „механизми не винаги са подходящи за бърз отговор на заплахи за правовата държава в държава членка“ (European Commission 2014). [32] Следователно ЕС предложи нова стратегия за справяне с ерозията на демократичните ценности, предвиждаща триетапен подход (оценка, препоръка и последващи действия), което беше важна, макар и ограничена стъпка за зачитането на ценностите на ЕС (Kochenov and Pech 2016). [33]

Поради това ЕС трябваше да предприеме по-нататъшни действия и съответно да разработи нов механизъм, който беше въведен през 2019 г. Отговаряйки на критиките към съществуващите инструменти, които използват за справяне със случаи на отстъпление от върховенството на правото, Съюзът разработи този инструмент за всички свои членове. Този ход от страна на ЕК произтича пряко от декларирания от нея ангажимент към правовата държава, което според нейното определение включва „наред с други принципи като законност, предполагащи прозрачен, отговорен, демократичен и плуралистичен процес за приемане на закони; правна сигурност; забрана за произволно упражняване на изпълнителната власт; ефективна съдебна защита от независими и безпристрастни съдилища, ефективен съдебен контрол, включително зачитане на основните права; разделение на властите; и равенство пред закона“ (European Commission 2019). [34]

Както отбелязва институцията, новият механизъм има за цел да „направи ЕС много по-здрав и да помогне за предпазване от сериозни и постоянни предизвикателства пред върховенството на правото в бъдеще“ (European Commission 2019a: 13). [35] Той представлява нов редовен мониторинг, който позволява годишна оценка на качеството на върховенството на правото във всяка държава членка. По-важното е, че това показва нарастващо самосъзнание на ЕС за факта, че неговото самовъзприятие и сигурността на неговото Аз са поставени под въпрос от прояви на недемократични практики. Въпреки това, остава скептицизмът по отношение на потенциала за успех на новия инструмент и анализаторите смятат, че може да е било „твърде малко и твърде късно“ (Priebus 2020). [36]

Като цяло резултатите на ЕС в справянето с кризата с върховенството на правото са до голяма степен смесени. Въпреки че напредна в развитието на различни инструменти, Съюзът не успя решително да се заеме с постоянните проблеми. Това се отнася до политическите усилия за намиране

на адекватен отговор на проблемите, но и до законовите разпоредби, касаещи правовата държава. Както отбелязва Лоран Печ (2021: 308) [37], „трудно е да не бъдем поразени от контраста между постепенното развитие на рамката на договорната рамка и бързото развитие на набора от инструменти на ЕС за върховенство на правото“. Въпреки това, атаките срещу различните институционални механизми на правовата държава оправдаха този избор на инструменти (пак там).

Пътят напред: върховенство на правото след европейските избори

Очертаните проблеми по отношение на резултатите на ЕС в борбата за запазване на върховенството на правото и демокрацията налагат усъвършенстване на съществуващия подход. Изборите за нов Европейски парламент, който ще номинира следващата ЕК, ще предоставят така необходимата възможност за продължаване на различни реформи в областта на върховенството на правото. По-долу са предоставени няколко препоръки относно запазването на този основополагащ принцип и действията, които трябва да бъдат предприети, за да се постигне това.

Първо, ЕС ще трябва допълнително да обедини съществуващите инструменти в по-рационализирана рамка, което ще направи възможен единен подход за справяне със случаите на отстъпление от върховенството на правото. В това отношение идеята на Ким Лейн Шепеле (2016) [38] за „системна процедура за нарушение“ трябва да бъде взета предвид и е необходим повече размисъл по отношение на правните инструмент за справяне с наличните проблеми. Върховенството на правото трябва да се разглежда в системен и координиран план, ако ЕС иска да се справи ефективно със съществуващите предизвикателства.

Второ, партийната политика на ЕС не трябва да оказва толкова важно въздействие върху усилията на ЕС за насърчаване на върховенството на правото. Както Даниел Келемен (2021) [39] посочва, ЕС страда от елемент на шизофрения, когато става дума за защита на върховенството на правото – смята се, че то е основополагащо за ЕС, но често бива политизирано в политическия живот на Съюза. Това означава, че настоящото проблематично статукво може да бъде коригирано, само ако към върховенството на правото се подходи технократично.

Трето, настоящата ситуация по отношение на зачитането на правовата държава може да се подобри, ако се отдели повече внимание на сектора на гражданското общество и обществеността в държавите членки, които страдат най-остро от проблемите по отношение на върховенството на правото. Както посочват различни автори, изтеглянето на ресурси от ЦИЕ както от страна на западноевропейските страни членки, така и от страна на САЩ, доведе до известен обрат и стагнация в демократичното развитие на ре-

гиона (Stanimirov 2023). [40] Разгледано от тази гледна точка, подновяването на ангажимента за укрепване на демокрацията и правовата държава би позволило разпространението на демократични идеи и би повишило информираността по тези въпроси.

Четвърто, повече препратки по отношение на идентичността на ЕС като политически ред, основан на правила, трябва да бъдат въведени в основните политически документи на ЕС, за да се преодолее онтологичната му несигурност и безпокойството, което това създава за Аз-а му. Както анализатори, работещи в конструктивистката традиция, подчертават (вж. Checkel & Katzenstein 2009 [41]; срв. Stoicheva 2020) [42], идентичностите се изграждат чрез практиките и работата на институциите, което означава, че институциите на ЕС трябва да положат допълнителни усилия за укрепване на идентичността на ЕС.

Заключение

Последното десетилетие беше труден период за ЕС, тъй като политическото обединение беше изправено пред случаи на отстъпление на върховенството на правото и демокрацията и изпитваше трудности при разработването на адекватни механизми за справяне с тези проблеми. Съответно атаките срещу демокрацията в ЦИЕ накараха различни експерти да описват явлението като упадък на демокрацията и да говорят за съществуването на авторитарни наценки в ЕС.

В резултат на това се създаде раздвоен режим, което означава, че ЕС е приел непоследователни политики, използвал е различни инструменти и е прилагал различни стандарти в идентични ситуации. Това подкопава нормативната му сила и води до сериозни обвинения, отправени срещу неговите политики. Като цяло това води до по-слаба демокрация и върховенство на правото в ЕС и извън него.

Проведеното изследване показва също, че проблемите с върховенството на правото, които ЕС изпитва, поставят под въпрос онтологичната му сигурност и по този начин водят до двусмислена и неясна идентичност, която създава сериозни предизвикателства за нейната политическа идентичност като глобален актьор, което подкопава международната ѝ репутация. Това означава продължаване на двузначни и несигурни политики, които вредят на собствените стремежи на ЕС и претенциите му да бъде „сила на доброто“ на международната арена.

Предвид тази проблемна ситуация, на база проведеното изследване бяха синтезирани няколко препоръки, насочени към това ЕС да бъде способен да се справи с изследваните предизвикателства като се създаде по-последователен инструментариум, премахнат се партийните политически въпроси от зачитането на върховенството на правото, и се въведат повече препратки по отношение на идентичността на ЕС като глобален

актьор. Подобен подход би позволил по-пълна и ефективна политика на ЕС относно зачитането на върховенството на правото, запазване на неговата онтологична сигурност и за развитието му като актьор с демократична идентичност. Само адекватният отговор на тези фундаментално важни за Съюза предизвикателства след изборите през 2024 г. би позволил неговия бъдещ успех като правова общност на глобалната сцена, на която демокрацията продължава да изпитва сериозни трудности.

Цитати и бележки

- [1] Scheppele, K. L. (2016). Enforcing the Basic Principles of EU Law through Systemic Infringement Actions. In C. Closa and D. Kochenov (Eds.), *Reinforcing the Rule of Law Oversight in the European Union*. Cambridge: Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/cbo9781316258774.007>.
- [2] Stanimirov, B. (2023). *Stalled Democracy: Europeanization, Democratic Backsliding and the Rule of Law in the EU's Multi-Level System. The Case of Bulgaria's Judicial Reforms (2001-2021)* (Doctoral dissertation, University of Luxembourg, Belval, Luxembourg); Stanimirov, B. (2023a). The Human Rights Policies of the EU: Political Nature, Existing Incoherencies and Institutional Bifurcation. *Bulgarian Journal of International Economics and Politics*, 3(2), 42–57. <https://doi.org/10.37075/bjiep.2023.2.03>.
- [3] Zielonka, J., & Rupnik, J. (2020). From Revolution to ‘Counter-Revolution’: Democracy in Central and Eastern Europe 30 Years On. *Europe-Asia Studies*, 72(6), 1073–1099. <https://doi.org/10.1080/09668136.2020.1784394>.
- [4] Krastev, I. (2020). Eastern Europe’s Illiberal Revolution: The Long Road to Democratic Decline. In B. Vormann, M. & D. Weinman (Eds.), *The Emergence of Illiberalism* (pp. 157–165). London: Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780429347368-12>.
- [5] Scheppele, K. L. (2018). Autocratic legalism. *The University of Chicago Law Review*, 85(2), 545–584.
- [6] Cianetti, L., Dawson, J., & Hanley, S. (2018). *Rethinking ‘democratic backsliding’ in Central and Eastern Europe*. London: Routledge. <https://doi.org/10.1080/21599165.2018.1491401>.
- [7] Zielonka, J., & Rupnik, J. (2020). From Revolution to ‘Counter-Revolution’: Democracy in Central and Eastern Europe 30 Years On. *Europe-Asia Studies*, 72(6), 1073–1099. <https://doi.org/10.1080/09668136.2020.1784394>.
- [8] Krastev, I. (2020). Eastern Europe’s Illiberal Revolution: The Long Road to Democratic Decline. In B. Vormann, M. & D. Weinman (Eds.), *The Emergence of Illiberalism* (pp. 157–165). London: Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780429347368-12>.
- [9] Pech, L. (2021). The Rule of Law. In P. Craig, and G. de Búrca (Eds.), *The Evolution of EU Law*, 3rd edn. Oxford: Oxford University Press. <https://doi.org/10.1093/oso/9780192846556.003.0010>.
- [10] Stanimirov, B. (2023). *Stalled Democracy: Europeanization, Democratic Backsliding and the Rule of Law in the EU's Multi-Level System. The Case of Bulgaria's Judicial Reforms (2001-2021)* (Doctoral dissertation, University of Luxembourg,

- Belval, Luxembourg); Stanimirov, B. (2023a). The Human Rights Policies of the EU: Political Nature, Existing Incoherencies and Institutional Bifurcation. *Bulgarian Journal of International Economics and Politics*, 3(2), 42–57. <https://doi.org/10.37075/bjiep.2023.2.03>.
- [11] Pech, L., & Scheppele, K. (2017). Illiberalism Within: Rule of Law Backsliding in the EU. *Cambridge Yearbook of European Legal Studies*, 19, 3–47. <https://doi.org/10.1017/cel.2017.9>.
- [12] Isa, F. G., Muguruza, C. C., & Wouters, J. (2018). *EU Human Rights and Democratization Policies. Achievements and Challenges*. London: Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781315110769-1>.
- [13] Stanimirov, B. (2023). *Stalled Democracy: Europeanization, Democratic Backsliding and the Rule of Law in the EU's Multi-Level System. The Case of Bulgaria's Judicial Reforms (2001-2021)* (Doctoral dissertation, University of Luxembourg, Belval, Luxembourg); Stanimirov, B. (2023a). The Human Rights Policies of the EU: Political Nature, Existing Incoherencies and Institutional Bifurcation. *Bulgarian Journal of International Economics and Politics*, 3(2), 42–57. <https://doi.org/10.37075/bjiep.2023.2.03>.
- [14] Alston, P., & Weiler, J. H. H. (1998). An Ever Closer Union in Need of a Human Rights Policy. *European Journal of International Law*, 9(4), 658–723. <https://doi.org/10.1093/ejil/9.4.658>.
- [15] Williams, A. (2004). *EU Human Rights Policies: A Study in Irony*. Oxford: Oxford University Press. <https://doi.org/10.1093/oso/9780199268962.001.0001>.
- [16] Stanimirov, B. (2023). *Stalled Democracy: Europeanization, Democratic Backsliding and the Rule of Law in the EU's Multi-Level System. The Case of Bulgaria's Judicial Reforms (2001-2021)* (Doctoral dissertation, University of Luxembourg, Belval, Luxembourg); Stanimirov, B. (2023a). The Human Rights Policies of the EU: Political Nature, Existing Incoherencies and Institutional Bifurcation. *Bulgarian Journal of International Economics and Politics*, 3(2), 42–57. <https://doi.org/10.37075/bjiep.2023.2.03>.
- [17] Isa, F. G., Muguruza, C. C., & Wouters, J. (2018). *EU Human Rights and Democratization Policies. Achievements and Challenges*. London: Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781315110769-1>.
- [18] Kelemen, R. (2021). The European Union's authoritarian equilibrium. *Journal Of European Public Policy*, 27(3), 481–499. <https://doi.org/10.1080/13501763.2020.1712455>.
- [19] Mitzen, J. (2006). Ontological security in world politics: State identity and the security dilemma. *European journal of international relations*, 12(3), 341–370. <https://doi.org/10.1177/1354066106067346>.
- [20] Kinnvall, C., Manners, I., & Mitzen, J. (eds.). (2020). *Ontological insecurity in the European Union*. London: Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780429264375>.
- [21] Stoicheva, M. (2020). The Present of the Past: The Plurality of Competing Narratives in the EU Context. *Journal of Human Values*, 26(1), p. 50. <https://doi.org/10.1177/0971685819890187>.
- [22] Della Sala, V. (2020). Narrating Europe: the EU's ontological security dilemma. In *Ontological Insecurity in the European Union* (pp. 18–31). London: Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780429264375-2>.

- [23] Given, L. M. (2008). *The SAGE Encyclopedia of qualitative research methods*. Thousand Oaks: Sage Publications. <https://doi.org/10.4135/9781412963909>.
- [24] Bryman, A. (2012). *Social research methods*. 4th ed. Oxford: Oxford University Press.
- [25] Denzin, N., & Lincoln, Y. (2018). *The SAGE handbook of qualitative research*. Sage Publications.
- [26] Norman, L. (2015). Interpretive process tracing and causal explanations. *Qualitative & Multi-Method Research*, 13(2), 4–9.
- [27] Norman, L. (2015). Interpretive process tracing and causal explanations. *Qualitative & Multi-Method Research*, 13(2), 4–9.
- [28] European Commission. (2014). *Communication from the Commission to the European Parliament, the European Council, the Council, The European Economic and Social Committee and the Committee of the regions. A new EU Framework to strengthen the Rule of Law*. COM (2014) 158 final. Brussels.
- [29] Declaration on European Identity (Copenhagen, 14 December 1973), EC Bulletin, December 1973, No. 12, 118.
- [30] Dimitrov, G., Haralampiev, K., Stoychev, S. & Toneva-Metodieva, L. (2014). *The cooperation and verification mechanism: Shared political irresponsibility between the European Commission and the Bulgarian governments*. Sofia: Sofia University. <https://doi.org/10.1163/18763332-04101010>.
- [31] Pech, L. (2021). The Rule of Law. In P. Craig, and G. de Búrca (Eds.), *The Evolution of EU Law*, 3rd edn. Oxford: Oxford University Press. <https://doi.org/10.1093/oso/9780192846556.003.0010>.
- [32] European Commission. (2014). *Communication from the Commission to the European Parliament, the European Council, the Council, The European Economic and Social Committee and the Committee of the regions. A new EU Framework to strengthen the Rule of Law*. COM (2014) 158 final. Brussels, 6.
- [33] Kochenov, D., & Pech, L. (2016). Better late than never? On the European Commission's rule of law framework and its first activation. *JCMS: Journal of Common Market Studies*, 54(5), 1062–1074. <https://doi.org/10.1111/jcms.12401>.
- [34] European Commission. (2019). *Further strengthening the Rule of Law within the Union. State of play and possible next steps*. COM(2019) 163 final. Brussels.
- [35] European Commission. (2019a). *Communication from the Commission to the European Parliament, the European Council, the Council, The European Economic and Social Committee and the Committee of the regions. Strengthening the rule of law within the Union. A blueprint for action*. COM(2019) 343 final. Brussels, 13.
- [36] Priebe, S. (October 2020). Too Little, Too Late: The Commission's New Annual Rule of Law Report and the Rule of Law Backsliding in Hungary and Poland. *VerfBlog*. Retrieved from <https://verfassungsblog.de/too-little-too-late/>.
- [37] Pech, L. (2021). The Rule of Law. In P. Craig, and G. de Búrca (Eds.), *The Evolution of EU Law*, 3rd edn. Oxford: Oxford University Press, 308. <https://doi.org/10.1093/oso/9780192846556.003.0010>.
- [38] Scheppele, K. L. (2016). Enforcing the Basic Principles of EU Law through Systemic Infringement Actions. In C. Closa and D. Kochenov (Eds.), *Reinforcing the Rule of Law Oversight in the European Union*. Cambridge: Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/cbo9781316258774.007>.

- [39] Pech, L. (2021). The Rule of Law. In P. Craig, and G. de Búrca (Eds.), *The Evolution of EU Law*, 3rd edn. Oxford: Oxford University Press. <https://doi.org/10.1093/oso/9780192846556.003.0010>.
- [40] Stanimirov, B. (2023). *Stalled Democracy: Europeanization, Democratic Backsliding and the Rule of Law in the EU's Multi-Level System. The Case of Bulgaria's Judicial Reforms (2001-2021)* (Doctoral dissertation, University of Luxembourg, Belval, Luxembourg); Stanimirov, B. (2023a). The Human Rights Policies of the EU: Political Nature, Existing Incoherencies and Institutional Bifurcation. *Bulgarian Journal of International Economics and Politics*, 3(2), 42–57. <https://doi.org/10.37075/bjiep.2023.2.03>.
- [41] Checkel, J. T., & Katzenstein, P. J. (Eds.). (2009). *European identity*. Cambridge: Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/cbo9780511806247>.
- [42] Stoicheva, M. (2020). The Present of the Past: The Plurality of Competing Narratives in the EU Context. *Journal of Human Values*, 26(1), 50–63. <https://doi.org/10.1177/0971685819890187>.

Библиография

- Alston, P., & Weiler, J. H. H. (1998). An Ever Closer Union in Need of a Human Rights Policy. *European Journal of International Law*, 9(4), 658–723. <https://doi.org/10.1093/ejil/9.4.658>.
- Bryman, A. (2012). *Social research methods*. 4th ed. Oxford: Oxford University Press.
- Checkel, J. T., & Katzenstein, P. J. (Eds.). (2009). *European identity*. Cambridge: Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/cbo9780511806247>.
- Cianetti, L., Dawson, J., & Hanley, S. (2018). *Rethinking 'democratic backsliding' in Central and Eastern Europe*. London: Routledge. <https://doi.org/10.1080/21599165.2018.1491401>.
- Declaration on European Identity (Copenhagen, 14 December 1973), EC Bulletin, December 1973, No. 12, 118.
- Della Sala, V. (2020). Narrating Europe: the EU's ontological security dilemma. In *Ontological Insecurity in the European Union* (pp. 18–31). London: Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780429264375-2>.
- Denzin, N., & Lincoln, Y. (2018). *The SAGE handbook of qualitative research*. Sage Publications.
- Dimitrov, G., Haralampiev, K., Stoychev, S. & Toneva-Metodieva, L. (2014). *The co-operation and verification mechanism: Shared political irresponsibility between the European Commission and the Bulgarian governments*. Sofia: Sofia University. <https://doi.org/10.1163/18763332-04101010>.
- European Commission. (2014). *Communication from the Commission to the European Parliament, the European Council, the Council, The European Economic and Social Committee and the Committee of the regions. A new EU Framework to strengthen the Rule of Law*. COM(2014) 158 final. Brussels.
- European Commission. (2019). *Further strengthening the Rule of Law within the Union. State of play and possible next steps*. COM(2019) 163 final. Brussels.
- European Commission. (2019a). *Communication from the Commission to the European Parliament, the European Council, the Council, The European Economic and*

- Social Committee and the Committee of the regions. Strengthening the rule of law within the Union. A blueprint for action.* COM(2019) 343 final. Brussels.
- Given, L. M. (2008). *The SAGE Encyclopedia of qualitative research methods*. Thousand Oaks: Sage Publications. <https://doi.org/10.4135/9781412963909>.
- Isa, F. G., Mugeruza, C. C., & Wouters, J. (2018). *EU Human Rights and Democratization Policies. Achievements and Challenges*. London: Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781315110769-1>.
- Kelemen, R. (2021). The European Union's authoritarian equilibrium. *Journal Of European Public Policy*, 27(3), 481–499. <https://doi.org/10.1080/13501763.2020.1712455>.
- Kinnvall, C., Manners, I., & Mitzen, J. (eds.). (2020). *Ontological insecurity in the European Union*. London: Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780429264375>.
- Kochenov, D., & Pech, L. (2016). Better late than never? On the European Commission's rule of law framework and its first activation. *JCMS: Journal of Common Market Studies*, 54(5), 1062–1074. <https://doi.org/10.1111/jcms.12401>.
- Krastev, I. (2020). Eastern Europe's Illiberal Revolution: The Long Road to Democratic Decline. In B. Vormann, M. D. Weinman (Eds.), *The Emergence of Illiberalism* (pp. 157–165). London: Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780429347368-12>.
- Mitzen, J. (2006). Ontological security in world politics: State identity and the security dilemma. *European journal of international relations*, 12(3), 341–370. <https://doi.org/10.1177/1354066106067346>.
- Norman, L. (2015). Interpretive process tracing and causal explanations. *Qualitative & Multi-Method Research*, 13(2), 4–9.
- Pech, L. (2021). The Rule of Law. In P. Craig, and G. de Búrca (Eds.), *The Evolution of EU Law*, 3rd edn. Oxford: Oxford University Press. <https://doi.org/10.1093/oso/9780192846556.003.0010>.
- Pech, L., & Scheppele, K. (2017). Illiberalism Within: Rule of Law Backsliding in the EU. *Cambridge Yearbook of European Legal Studies*, 19, 3–47. <https://doi.org/10.1017/cel.2017.9>.
- Priebus, S. (October 2020). Too Little, Too Late: The Commission's New Annual Rule of Law Report and the Rule of Law Backsliding in Hungary and Poland. *VerfBlog*. Retrieved from <https://verfassungsblog.de/too-little-too-late/>.
- Scheppele, K. L. (2016). Enforcing the Basic Principles of EU Law through Systemic Infringement Actions. In C. Closa and D. Kochenov (Eds.), *Reinforcing the Rule of Law Oversight in the European Union*. Cambridge: Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/cbo9781316258774.007>.
- Scheppele, K. L. (2018). Autocratic legalism. *The University of Chicago Law Review*, 85(2), 545–584.
- Stanimirov, B. (2023). *Stalled Democracy: Europeanization, Democratic Backsliding and the Rule of Law in the EU's Multi-Level System. The Case of Bulgaria's Judicial Reforms (2001-2021)* (Doctoral dissertation, University of Luxembourg, Belval, Luxembourg).
- Stanimirov, B. (2023a). The Human Rights Policies of the EU: Political Nature, Existing Incoherencies and Institutional Bifurcation. *Bulgarian Journal of International Economics and Politics*, 3(2), 42–57. <https://doi.org/10.37075/bjiep.2023.2.03>.

- Stoicheva, M. (2020). The Present of the Past: The Plurality of Competing Narratives in the EU Context. *Journal of Human Values*, 26(1), 50–63. <https://doi.org/10.1177/0971685819890187>.
- Williams, A. (2004). *EU Human Rights Policies: A Study in Irony*. Oxford: Oxford University Press. <https://doi.org/10.1093/oso/9780199268962.001.0001>.
- Zielonka, J., & Rupnik, J. (2020). From Revolution to ‘Counter-Revolution’: Democracy in Central and Eastern Europe 30 Years On. *Europe-Asia Studies*, 72(6), 1073–1099. <https://doi.org/10.1080/09668136.2020.1784394>.

Съкращения

ЦИЕ	Централна и Източна Европа
ЕК	Европейска комисия
ЕС	Европейски съюз
ДЕС	Договор за Европейския съюз
СЕ	Съдебна експертиза

Бранимир Станимиров е доктор по политически науки от Университета в Люксембург. Понастоящем е хоноруван асистент към катедра „Европеистика“ във Философския факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски“. Научните му интереси са в сферата на политическата философия, упадъка на демокрацията в Централна и Източна Европа и постмодерните теории за ролята на дискурси и наративи за конструиране на социалната реалност.

Ръкописът е изпратен на 09.11.2024 г.

Рецензиране от двама независими рецензенти: от 10.11.2024 до 15.12.2024 г.

Приемане за публикуване: 17.12.2024 г.

Manuscript was submitted: 09.11.2024 .

Double Blind Peer Reviews: from 10.11.2024 till 15.12.2024.

Accepted: 17.12.2024.

Брой 62 на сп. „Реторика и комуникации“ (януари 2025 г.) се издава с финансовата помощ на Фонд научни изследвания, договор № КП-06-НП6/48 от 04 декември 2024 г.

Issue 62 of the Rhetoric and Communications Journal (January 2025) is published with the financial support of the Scientific Research Fund, Contract No. KP-06-NP6/48 of December 04, 2024.